

Doğru bilgi doğru kaynaktan alınır...

ÇAMLICA BASIM YAYIN / 61

Kaptân-ı Deryâ

BARBAROS HAYREDDİN PAŞA'NIN HÂTİRALARI

(Gazavât-ı Hayreddin Paşa)

Seyyid Murâdî Reîs

Sadeleştiren

Osman ERDEM

Genel Yayın Yönetmeni
Ömer Faruk YILMAZ

Editörler
Osman DOĞAN
Soner DEMİRSOY

Sanat Yönetmeni
Sedat YAZILITAŞ

Tashih ve Kontrol
Adem FİDAN
Yasin ÖZKAN

Grafik-Tasarım
Abdullah KUBİLAY

Kapak Tasarım
Sedat YAZILITAŞ

Baskı ve Cilt
Fazilet Neşriyat ve Tic. A.Ş.
Bağlar Mah. Mimar Sinan Cad. No: 54
Bağcılar / İSTANBUL
Sertifika No: 16384

1. Baskı: İstanbul 2009 (2 Bin adet)
2. Baskı: İstanbul 2009 (3 Bin adet)
3. Baskı: İstanbul 2012 (2 Bin adet)
4. Baskı: İstanbul 2014 (3 Bin adet)
5. Baskı: İstanbul 2015 (5 Bin adet)

ISBN: 978-9944-905-65-7

ÇAMLICA

Alemdar Mah. Divanyolu, İncili Çavuş Sok. No: 9A
Sultanahmet - Fatih / İstanbul
Tel/Faks: 0212 512 41 01

www.camlicabasim.com
bilgi@camlicabasim.com

T.C. Kültür Bakanlığı Yayıncılık
Sertifika No: 15732

© Bu eserin bütün yayın hakları Çamlıca Basım Yayın ve Ticaret Anonim Şirketi'ne aittir.
İzinsiz yayınlanamaz.

Kaynak gösterilerek ıktibas edilebilir.

Kaptân-ı Deryâ
BARBAROS HAYREDDİN PAŞA'NIN
HÂTİRALARI
(Gazavât-ı Hayreddîn Paşa)

Seyyid Murâdî Reîs

ÇAMLICA

İstanbul 2015

İÇİNDEKİLER

Barbaros Hayreddîn Paşa ve Hâtıraları	11
Müellifin Mukaddimesi	13
Barbaros Hayreddîn Paşa'nın Hâtıraları (Gazavât-ı Hayreddîn Paşa)	15
Hayreddîn Reis'in Aslı ve Nesli	17
İlyas'ın Şehâdeti ve Oruç Reis'in Esir Düşmesi	18
Düşmanların Alay Etmesi!	22
Oğul, Elhamdülillâh Rabbin Sana Yol Vermiş	24
Beni Ancak Kudretiyle Kurtaran, Kurtardı	25
Müjdeler Olsun Sana! Kardeşin Kurtulmuş	26
Oruç Reis Mısır Sultanının Kadırgalarında	27
"Allâh Seni Din Düşmanlarına Karşı Muzaffer Kılsın"	28
Çünkü Osmanoğullarının Duasını Aldı	30
Oruç Reis Kış Mısır'da Geçirir	31
Hızır Reis'le Oruç Reis'in Buluşması	32
Tunus'a Bol Ganimetlerle Dönerler	34
Bir Deniz Zaferi Daha	35
Top Mermisi Oruç Reis'in Koluna İsbet Ediyor	35
Endülüs'ün Dramatik Hali	38
Minorka Adası Beyinin İhâneti	38
Siz Ahdinizi Bozdunuz	40
Düşmanların İttifakı	41
Bu Kişi Ulu Bir Kimse Olsa Gerek	42
Bu Gemiler İngiltere'den Gelirlermiş	43
Onu Gören Düşmanlar Kedi Görmüş Fare Gibi Olurlardı ..	44
Muhyiddin Reis'i Hediyelerle İstanbul'a Gönderirler	45

Tunus Sultanının Hasetliđi ve Cimriliđi	46
Sen Bir Uđurlu Kişisin, Biz Sana Tâbi Olalım!	47
Oruç Reis Varıp Cezâyir'e Girdi	48
Düşmanların Huzuru Kaçtı	50
Bu, Benim Ulu Karındaşımdır!	51
Düşman Donanması Cezâyir'de	52
Cicel Şeyhiyle Yapılan Anlaşma	53
İspanyolların Sinsi Planları	54
Düşmanları Dost Edinmesin!	54
“Şu Tlemsan Beyiyim Diyen Kişi...”	57
İşhak Bey ve Oruç Bey Şehit Olurlar	59
Düşman Donanması Cezâyir Önünde	61
Bu Kişinin Adı Hızır Olduğu Gibi Kendisi de Hızır'dır	63
Düşman Esirleri İçin Yapılan Hapishâneler	65
Senin Ekmeđin ve Tuzun Yolumuzu Kesti	67
Bu Kaptanlar Müslümanlara Zarar Verirler	68
Leşin Satışı Haramdır	69
Hutbeyi ve Parayı (Sikke)	
Osmanlı Pâdişâhı Adına Döndürün	70
Bu Kılıcı Lalam Hayreddin Paşa'ya Götür	73
Okunan Hatt-ı Hümayûn Saygıyla Dinlenir	74
Tlemsan Beyi ile Tunus Beyi'nin Fesatlıkları	75
Tlemsan Beyinin Firarı ve	
Kardeşi Mesud'un Bey Olması	77
Hani Düşmana Tâbi Olmayacaktın?	78
Abdullah Bey'in Düşman Elinden Kurtarılması	79
Hazret-i Allâh, Sultan Selim Han'ın Yardımcısı Olsun	82
Abdullah'ı Kardeşinin Yerine Bey Nasb Ettiler	84
Ehl-i Fesatla Yapılan Savaş	85
Mesud Bey'in Sonu	88
Kara Hasan'ın İhâneti	89
Kemlik Onlardan, Kerem Bizden	90
Ey Halkım! Bu Yaptığınız İş, Nasıl İştir?	93

Halifelerine İhânet Edenlerin Katli Helâldir	95
Karşılıklı İtimatsızlık Devri	96
O Gece Rüyasında Allâh'ın Resûlünü Görür	97
Gelen Ganimetlerle Cicek Kıtılıktan Kurtulur	99
Hayreddin Bey Sinan Reis'i Yanına Alır	100
Endülüs Müslümanları	101
Allâh'a Tevekkül Et ve Yerine Dön!	102
Hayreddin Reis Cezâyir Şeyhlerine Mektup Yazar	104
Kadiođlu'nun Sonu	105
Kara Hasan'ın Sonu	107
Ey Efendi! Sen Allâh'ın Velîsisin	108
Bir Hainin Daha Sonu	109
İşte Vaad Olunan Gün Bu Gündür	111
Yıktığınız Yerleri Tekrar Yapın!	115
Yürü! Allâh'ın Yardımı Seninle Ola	116
Aydın Reis Rüyasında Hayreddin Bey'i Görür	117
Sen ki Cezâyir Beylerbeyi Gâzi Hayreddin Paşa'sın	121
İspanya Kralının Telaşı	122
Biz Allâh'tan Gayri Kimseden Yardım Beklemeyiz	124
Sinan Reis Yedi Adet Gemisiyle Donanmaya Katılır	125
Barbaros'un Adını Duyunca Dehşete Kapılırlar	127
Keşişler Hediyelerle Gelirler	129
Ceneviz'den Andrea Dorya'ya Gönderilen Firkatelerin Sonu	130
Hayreddin Paşa Cezâyir'e Döner	133
Büyük Sözü Dinlememenin Cezâsı	133
Sultanım! Bizi Gemilerinize Koymayın	135
Şayet Bir Hazinesinin Bekçisi Ejderha İse... ..	136
İspanya Kralı, Tlemsan Beyine Mektup Yazar	139
Tlemsan Beyi Tecdid-i İmân Getirir	140
Memleketin Hâkimleri ve Zâbitleri Krala Giderler	142
Endülüs Müslümanlarına Yapılan Zulümler	143
Türk Elbisesi ve Barbaros Takkesi	144

Sen ki, Benim Bayrağımı ve Sancağımı Çekersin	146
Andrea Dorya'nın Kurnazca Planı	148
İtibarlı Esirler	149
Sultanım! Sizler Velisiniz	152
Kime Niyet, Kime Kısmet	154
Hayreddin Paşa İstanbul'da	156
O, Allâh Yolunun Mücâhididir!	158
Tez Deryâya Çık!	160
Tunus Sultanı Firar Eder	161
Fesatçılar İş Başında	163
Arap Şeyhlerine Mektuplar Yazılır	164
Tunus'ta Tekrar Âsâyîş Temin Edilir	166
Tunus Beyi Haçlı İttifakından Yardım İster	168
Müttefik Haçlı Güçleriyle Yapılan Savaş	169
Hayreddin Paşa Tunus'u Terk Eder	174
Beled-i Unnâb.....	175
Cezâyir'de Hasret Giderir	176
Şüphesiz Bu Adam Çok Büyük Düşmandır	177
Sizler Barbaros ile Cenk Etmeyiniz!	179
Sahte Hayreddin Paşa	181
İspanya Kralı Mahcup Olur	184
Sağ Olasın Mücâhid Lalam	185
Pulya Seferi	187
Adaların Fethi	188
Kırk Gemilik Donanmayla Yola Çıkar	189
Preveze'ye Doğru	190
Preveze Savaşı	193
Allâh'ım Müslümanlara Gayret, Pâdişâhımıza Fırsat, Bu Mübârek İhtiyara da Yardım Et!	195
Hiç Tasalanmayınız! İnşâallâh Fırsat Bizimdir!	198
İstihare Duâsını Okuduktan Sonra Yattı	201
İki Âyet-i Kerîme Yazıp Gemisinin İki Yanına Astı	202

Atılan Topların Dumanından	
Gökyüzü Simsiyah Olmuştu	204
Bize Te'dip Lâzım Gelmiştir	207
Deniz Gazân Mübârek Olsun	208
Nova'nın Fethi	210
Budin Kalesi	211
İspanya Kralı Budin Yolundan Geri Döner	212
Kılıncınızı Öyle Bir Aşkla ve Şevkle Vurun ki... ..	213
Mağrurun Düşmanı Hazret-i Allâh'tır	216
Şiddetli Yağmurlar, Kâfirlerin Barutunu Islatınca	218
Düşman Ordusuna Kıyâmetler Koptu	219
Denizlerin Reisi Vefât Etti	222
Netice	223
Kaynaklar	225
Dizin	227
Ekler	235

BARBAROS HAYREDDİN PAŞA VE HÂTİRALARI

Hızır Hayreddîn Paşa, Midilli Adası fethedilince, Fâtih Sultan Mehmed Han'ın emri üzerine buraya Vardar Yenicesi'nden getirilip iskân edilen sipahilerden Yakub'un dört yiğit oğlundan biridir. Batılılar, sakalı havuç rengine çalar kırmızı renkte olduğu için ona "Barbaros" demişlerdir. "Hayreddîn" ismini ise kendisine Yavuz Sultan Selim Han vermiştir. Büyüyüp Akdeniz'e açıldıktan sonra, o koca deniz artık bu yiğidin kahramanlıklarıyla çalkalanmıştır. İlk zamanlar kardeşi Oruç Reis de denizde mücâdelelere girişmiştir.

Akdeniz'in her köşesinde ve her bucağında Müslümanların imdâdına Hızır gibi yetişen bu iki bahadırdan Oruç Reis şehîd olunca, Hızır Reis tek başına bu mesuliyeti üstlenmiştir.

Barbaros Hayreddîn Paşa, yerine göre gayet yumuşak tabiatlı, halim; selim, müşfik ve mütevazi olan âciz bir kul; yerine göre de kılıcından şimşekler çakan, sesi semada yankılanan, karşısında düşmanları tir tir titreten bir heybet âbidesidir.

Kılıcıyla fethettiği bir ülkeye hükümdar olmak yerine, Osmanlı'ya bağlı olmayı tercih eden, Osmanlı sultanlarının duasını almayı Cezâyir'e sâhip olmaktan daha üstün tutan bu nümüne şahsiyet, gerek onların ve gerekse kılıcının gölgesinde huzur bulan mazlum mü'minlerin duaları bereketiyle o kadar yücelmiştir ki, kendisini Hristiyan dünyasının lideri kabul eden ve akıl almayacak derecede kibirli olan İspanya kralının başını önüne eğdirmiştir.

O aynı zamanda, bütün gazâlarında Allâh rızasını ön plânda tutmuş, ibâdetlerini ve günlük manevî vazîfelerini hiç ihmal etmemiş, tereddütlü kaldığı durumlarda istihâre ederek tereddüdünü gidermiş bir mânâ eri ve gönül sultanıdır.

Küçük bir gemi reisliğinden başlayıp günün birinde kaptânı deryâ olan bu müstesnâ kişinin hayatının bütün safhalarını maddesiyle mânâsıyla, inceden inceye anlatan bu eser, Kânûnî Sultan

Süleyman Han'ın Hayreddin Paşa'ya emri üzerine onun Seyyid Murâdî'ye yazdırdığı "Gazavât-ı Hayreddîn Paşa" isimli eserdir. Seyyid Murâdî, Hayreddîn Paşa'nın yanında ve hizmetinde bulunmuş reislerdendir. Çok açık bir Türkçe ile yazdığı eserindeki hâdiselerin bir kısmını Barbaros Hayreddîn Paşa'dan, bir kısmını gazâlara iştirâk edenlerden, çoğunu da bizzat kendisinin iştirâk ettiği seferlere şâhit olarak kaleme almıştır.

Gazavât-ı Hayreddîn Paşa'nın İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'nde TY 94, TY 2459, TY 2490, TY 2639'da ve Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'nde manzum ve mensur nüshaları bulunmaktadır. Ayrıca eserin birkaç yayını da bulunmaktadır. Biz bu eseri neşrederken İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'ndeki bulunan TY 94, TY 2459, TY 2490, TY 2639 numaralı yazmalardan istifâde ettik. Okuyucuya kolaylık olsun diye de metni tamamen sadeleştirdik.

Seyyid Murâdî'nin kaleminden süzülerek satırlara dökülen bu metni yayınlamak için istifâde edilmesinde bir hizmetimiz olmuşsa kendimizi bahtiyar hissederiz.

Çamlıca Basım Yayın

Müellifin Mukaddimesi

Sonsuz hamd ü senâ ve şükürler bütün mevcudâtı yaratan ve canlıları rızıklandıran Allâhü Teâlâ'ya olsun ki, bizi yoktan var edip îmân elbisesiyle süsleyerek Kur'ân-ı Azîm nimetleriyle nimetlendirdi ve onlarla zenginleştirdi.

Salât ve selâm, kâinatın serveri, mevcûdâtın övünç vesilesi, Âdemoğlunun efendisi, iki cihan sultanı, ins ve cinnin peygambere Hazret-i Muhammed Mustafa (s.a.v.) üzerine olsun ki o, bütün günahkârların şefâatçisidir. Yine salât ve selâm onun ailesi, evlâdı ve ashâbı üzerine olsun ki onlar, Muhammed Mustafa (s.a.v.) Hazretlerinin sevgilileri ve dostlarıdır.

Adâlet ve ihsânıyla yeryüzünü donatan, melek tabiatıyla nam salan Arap, Acem ve Rum ülkesinin büyük hükümdarı, Sultan Süleyman Han'ın hatırına şöyle bir şey geldi ki, kendisinden önceki devirlere âit yazılan ve okunan târihler gibi, kendi zamanında meydana gelen hâdiselerin tamamı da -büyüğüyle küçüğüyle ve târih sırasıyla- bir kitap hâline getirilip okuna.

Pâdişâh hazretleri bu düşünce çerçevesinde olarak, Cezâyir beylerbeyi Hayreddin Paşa'ya:

“Şimdi sen ve kardeşlerin nasıl ve ne sebeple ortaya çıktınız, sizler kimlersiniz? Bu zamana gelinceye kadar, karada ve denizde, büyük küçük ne kadar gazalar ettiniz? -Başlangıcından sonuna kadar- bunları eksiksiz olarak ve tafsilatıyla yazıp, kitap hâline getirip gönderiniz ki, onlar da benim zamanımda yazılan târihe kaydolunsun” diye yazdığı fermanı gönderdiğinde, onlar da -sultânın emri icâbı- nazmıyla, nesriyle ve tafsilatıyla hayatlarını yazıp bir araya getirmeye teşebbüs ettiler.

Bunun üzerine Hayreddin Paşa bilgilerin toplanması ve yazılması hususunda bana emir verdi ve ben de onun emri icâbı doğru, açık ve Türkçe olarak yazmaya karar verdim. Bu bilgilerin bâzısını kendilerinin mübârek ağızlarından işittim, bazısını onlarla birlikte gazâlarda bulunan mücâhidlerden aldım, bazısını da -bu fakir birçok gazâlarda onlarla birlikte bulunduğumdan- bizzat şâhit oldum ki, doğruluğunda hiç şüphe yoktur.

Böylece bu kitabı yazdık ki, hem pâdişâhın emri yerine gelsin ve hem de kardeşlerimiz okuyup, dinleyip istifâde etsinler. Bu vesile ile de pâdişâh hazretlerine dualar etsinler. Bu arada Hayreddin Paşa'yı ve bu âcizi de duâdan unutmayıp bir Fâtîha-i şerîfe, üç ihlâs-ı şerîf ile yâd etsinler...

*Ne var sala özüm tahte's-serâya
Ki ere her sözüm fevka'l-ulâya
Umarım şah katında ola makbûl
Görüle her kelâmım anda ma'kûl.*

Dünyada söylenmedik ve işitilmedik bir şey kalmamıştır. Maksud olan bu fânî dünyada bir eser bırakıp, hayır duâ ile anılmamıza vesile olmasıdır. Nitekim denilmiştir ki:

*Er oldur ki dünyada koya bir eser,
Esersiz kişinin yerinde yeller eser.*

Seyyid Murâdi